

Materiały szkoleniowe

INFORMACJE
MOGĄ ZMIENIĆ
SPOSÓB, W JAKI
POSTRZEGAMY
ŚWIAT.

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Media Literacy

Meetings

Projects

Connections

1.1 What is media?

1.2 Media diet

2.1 Tools for analysis

2.2 Real world scenarios

3.1 How to fix it

3.2 Project management

"The ability to **access,
analyze, **evaluate**, **create**,
and **act** using all forms
of communication."**

***National Association of
Media Literacy Educators***

Books - **songs** - **poems** - **films** - **paintings** -
TV shows - **video games** - **magazines** -
podcasts - **music videos** - **newspapers** - **web**
forms - **coupons** - **email newsletters** -
straight to DVD sequels - **receipts** - **traffic**
signs - **street art** - **Snapchat stories** - **word**
of the day calendars - **protest signs** -
pamphlets - **throwback Thursday photos** -
breaking news notifications - **sex ed**
pamphlets - **Blu-ray** - **text messages** ...

- **What is the main message?**
- **Who created the message?**
  - Was it created by an organization, group, an organization or a company?
- **Why was this message made?**
  - Is the purpose to inform, entertain, persuade, educate or some combination?
  - Who is the message's intended audience.
- **Who paid for (or is paying for) this message?**
  - What else have they paid for? What other agenda's might they have?
  - Who benefits and what do they gain?
- **How is the message trying to get your attention?**
  - What creative techniques are used to get your attention?
- **Who is represented in the message? And who is missing?**
- Whose points of view and values are represented?

A well-biased Media Diet

(source - conduit - consumer)

Media literacy is the ability to:

1. Find reliable primary sources of info
2. Spot bias in TV journalism
3. Send a Tweet
4. Get 10,000 followers on Tiktok
5. Convince someone the Earth is not flat

Where is there potential for bias?

noun

1. inclination or prejudice for or against one person or group, especially in a way considered to be unfair.
"there was evidence of **bias against** foreign applicants"

Source

(Primary source)

Raw data

Reporter

Journalist

Editor/Publisher

Conduit

(Platform/media)

Print media

(magazines, newspapers)

Broadcast media

(TV, radio - AKA MSM)

Social media

(facebook, IG, TW, Tiktok)

Independent media

(Medium, substack, blogs)

Consumer

(Audience)

Clients/Customers

The Public

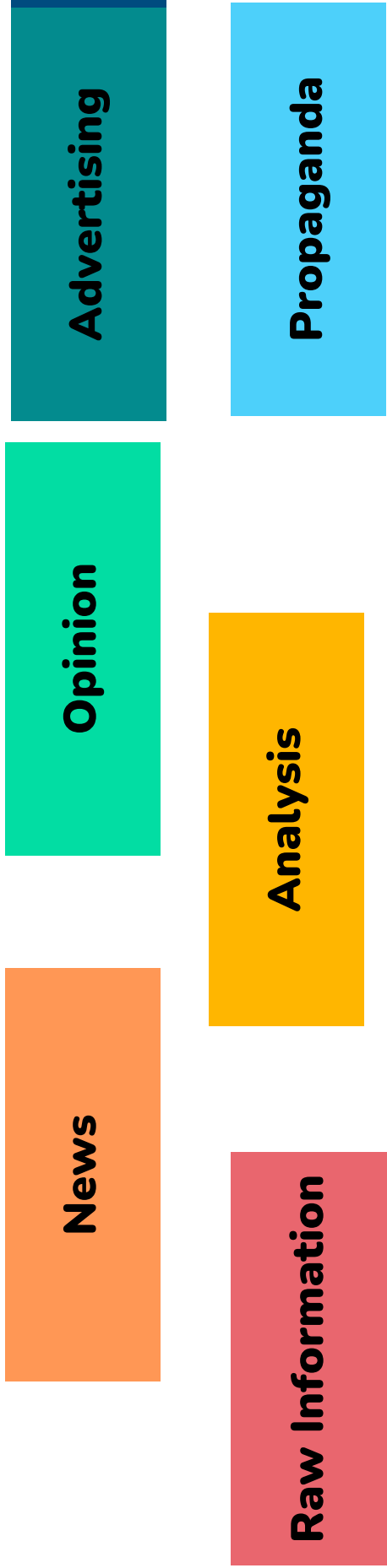
Citizens/Constituents

IRL/Online Communities

Friends/Family

Types of Bias

- National/Regional bias
- Political bias
- Editorial/Personal bias
- Interpretation bias
- Classification/Information hierarchy bias

1

2

3

Objective

Goal: to inform

4

Subjective

Goal: to persuade

5

Qualities of good content/sources:

- **Truthful** - reports accurately and factually
- **Fair** - treats everyone equally and with respect
- **Balanced** - represents all sides of the story
- **Interesting** - engages the reader

Linguistic Bias

Linguistic bias

Content creators must be careful about the language we use

Avoid emotional language out of context

“It is feared that the vandals will strike again.”

Be honest about what we know

Allegedly, reportedly, suspected, accused, claimed, stated, according to _____

Use appropriate or neutral terminology:

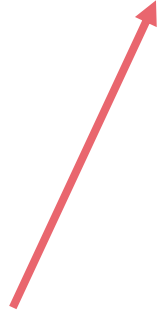
Political (Crimea, Taiwan) or social (revolutionary vs. terrorist)

Algorithmic/ Platform Bias

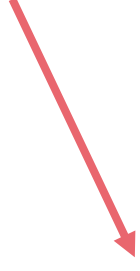
The question of reach

The main problem with bias...

inherent

intentional

misinformation

**Misinformation,
Disinformation, Mal-
information**

Misinformation, Disinformation, Mal-information

key definitions from the Council of Europe's Information Disorder Report:

Misinformation: Information that is **false or misleading**, but **not created with the intention of causing harm** (e.g. someone posting an article containing now out of date information but not realizing it).

Disinformation: **Information that is false and deliberately created to harm** a person, social group, organization or country (e.g. a competitor purposely posting false statistics about your organization with an intent to discredit you)

Mal-information: **Information that is based on reality, used to inflict harm** on a person, organization or country (e.g. someone using a picture of a dead child refugee (with no context) in an effort to ignite hatred of a particular ethnic group they are against).

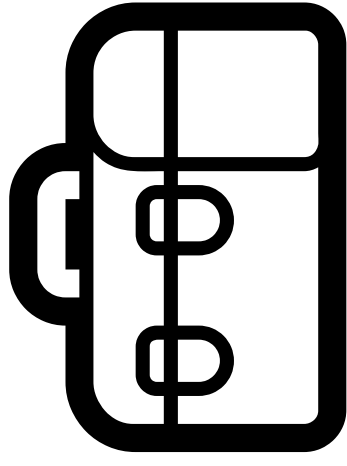
Spotting Misinformation

Search Engine Decision Matrix

Source - do I know this source? If so what is their reputation?

Title - is the title relevant?

Snippet - information that should match our question

Toolbox

- **ESC**
- **Fact Checking Sites**
- **Name it to tame it**

ESC - check

- **Emotions** - Strong emotions are a red flag for trustworthiness
- **Source** - check the source for an article
- **Claim** - what is the claim being made? Is it outrageous?

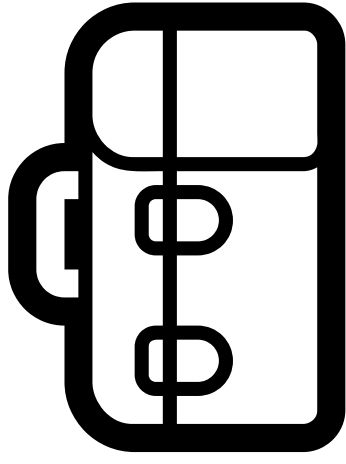
Fact-checking sites

- Wikipedia list
en.wikipedia.org/wiki/List_of_fact-checking_websites
- politifact.com
- mediabiasfactcheck.com
- snopes.com
- Demagog.org.pl
- [Okopress](https://Okopress.com)

Check the Wikipedia or article footnotes

ESC - check

- **Emotions** - Strong emotions are a red flag for trustworthiness - **name it to tame it**
- **Source** - check the source for an article
- **Claim** - what is the claim being made? Is it outrageous or too good to be true?

Toolbox

- **Critical thinking and skepticism**
- **Reverse photo search**

Reverse

Photo

Google
images

Yandex

Algorithmic/ Platform Bias

Auto-Recommendation

Recommendation Algorithms

🌐 Homeland Security Today

How Do Those Vulnerable to Terror Recruitment Respond to ...

That is, if counter narrative videos do lead to recommendations of ... to be done to effectively stop online terrorist radicalization and recruitment in its tracks. ... was to examine whether YouTube's recommendation algorithms ...
4 weeks ago

📱 Mashable

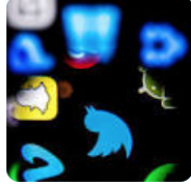
TikTok's algorithm sends users down a far-right extremist rabbit hole

Yet the viral app's recommendations algorithm keeps pushing ... This isn't the first time radicalization via TikTok has been uncovered either.
1 month ago

🇪🇺 El Pais in English - EL PAÍS

How algorithmic recommendations can push internet users into more radical views and opinions

The dark side of these engagement-driven models is online radicalization and political polarization. While social media provides a sense of ...
4 days ago

📰 Forbes

Twitter To Study Whether Its Algorithm Causes Unintentional Harms

After Twitter's image algorithm was criticized last year for focusing on white faces over ... echo chambers, misinformation and online radicalization. ... large contrasts with Facebook's defenses of its recommendation algorithms.
1 week ago

Radicalization

Political polarization

Exploitation/Recruitment

Echo chambers (media bubble)

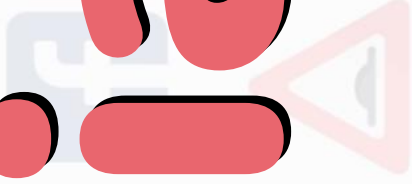

What are some solutions?

- Balance your media diet (know your media bias)
  - Media bias charts
  - Lateral reading
- Check your facts (be a legal beagle)
  - Reverse image search
  - Fact checking websites
- Use/Make/Promote quality content/sources (pick your pony)
- Use Click Restraint
- ESC-ape from the emotional trap

Media Literacy

Spotkania

Projekty

Kontakty

1.1 Czym są media?

1.2 Dieta medialna

2.1 Narzędzia do analizy

2.2 Przykłady z życia

3.1 Jak sobie z tym radzić?

3.2 Zarządzanie projektami

**„Możliwość dostępu,
analizy, ewaluacji,
kreowania i działania przy
użyciu wszystkich form
komunikacji.”**

***National Association of
Media Literacy Educators***

Książki - **piosenki** - **wiersze** - **filmy** - **obrazy** -
seriale- **gry video** - **magazyny** - **podcasty** -
teledyski - **gazety** - **publicystyka w sieci** -
kupony - **newslettery** - **filmy** - **paragony** -
znaki drogowe - **sztuka uliczna** - **historie na**
Snapchat - **kalendarze z cytataми na każdy**
dzień - **transparenty w trakcie protestów** -
pamflety - **zdjęcia publikowane w mediach**
społecznościowych - **powiadomienia o**
wydarzeniach ze świata - **broszurki o**
edukacji seksualnej - **Blu-ray** - **SMS-y...**

- **Jaki jest główny komunikat?**
- **Kto jest nadawcą komunikatu?**
  - Czy jest to organizacja rządowa, korporacja lub grupa NGO?
- **Jaki jest cel tego komunikatu?**
  - Czy celem jest przekazanie informacji, rozrywka, przekonanie odbiorcy na dany temat, edukacja odbiorcy, a może wiele z wymienionych rzeczy?
  - Kto jest domyślnym odbiorcą danego komunikatu?
- **Kto finansuje dany komunikat?**
  - Co sponsoruje ta osoba/organizacja? Jakie może mieć ona cele?
  - Kto jest beneficjentem komunikatu? Jaką korzyść zyskuje?
- **W jaki sposób dany komunikat próbuje zwrócić na siebie Twoją uwagę?**
  - Jakich technik używa w tym celu?
- **Kto figuruje w przekazie komunikatu, a kogo brakuje?**
- Czyj punkt widzenia i wartości są reprezentowane, a czyje nie są?

**(nie) dobrze
zbalansowana
dieta medialna**

(źródło - przekaznik - konsument)

Umiejętność krytycznego korzystania z mediów to:

1. Znajdź godne zaufania teksty źródłowe
2. Rozpoznaj stronnicze przekazy w telewizji
3. Zatrweetuj
4. Zdobądź 10 000 obserwujących na Tiktok-u
5. Przekonaj kogoś, że Ziemia nie jest płaska

Gdzie w przekazie może pojawić się stronniczość?

stronniczy «nieobiektywny; też: świadczący o takiej postawie»

Słownik Języka Polskiego PWN

Źródło
(tekst źródłowy)

Przekaznik
(Platforma/medium)

Konsument
(odbiorca)

Dane źródłowe
↓
Reporter
↓
Dziennikarz
↓
Edytor/Publicysta

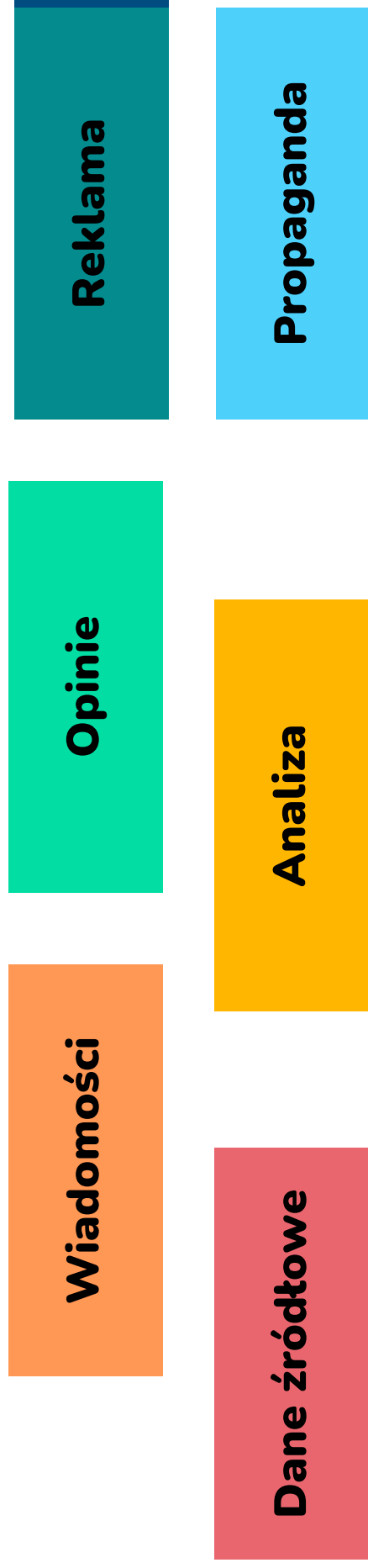
Drukowane media
(magazyny, gazety)
Transmitowane media
(telewizja, radio)
Media społecznościowe
(facebook, IG, TW, Tiktok)
Niezależne media
(Medium, substack, blogi)

Klient/Konsument
Opinia publiczna
Obywatele
Społeczności online
Znajomi/Rodzina

Subiektywność w przekazach

medialnych:

- narodowa/regionalna
- polityczna
- edytorska/personalna
- interpretacyjna
- klasyfikacyjna/kolejność podawania informacji

Obiektywne
Cel: przekaz
informacji

Subiektywne
Cel: perswazja

Cechy godnych zaufania źródeł informacji:

- **Prawdómówne** – podaje sprawdzone i akuratne informacje
- **Sprawiedliwe** – traktuje wszystkich z szacunkiem i reprezentuje różne światopoglądy w jednakowy sposób
- **Zbalansowany przekaz** – reprezentuje w jednakowy sposób wszystkie zaangażowane strony
- **Interesujące** – angażuje odbiorcę

**Język jako
narzędzie
manipulacji
faktami**

Manipulacyjny język

Tworząc przekazy medialne należy zwracać uwagę na język używany do komunikowania informacji

Unikaj wyrazów nacechowanych emocjonalnie, lub generalnych stwierdzeń nie popartych konkretnymi faktami:

„Istnieje poważna obawa, że terroryści znów zaatakują.”

Bądź szczerzy na temat swojego stanu wiedzy:

Podobno, prawdopodobnie, możliwe, istnieje podejrzenie, że... ,
według...

Używaj odpowiedniej i neutralnej terminologii:
Politycznej (Krym, Taiwan) lub społecznej („rewolucjonista” a
„terrorysta”)

Błąd algorytmiczny

i
zasięg informacji przy
korzystaniu z platform

Rodzaje fake news-ów...

niedopatrzenie

**Celowe podanie
niewłaściwej informacji**

**nieprawdziwe
informacje**

**Nieprawdziwe informacje,
dezinformacja
i
selektywne
wykorzystywanie informacji**

Nieprawdziwe informacje, dezinformacja i selektywne wykorzystywanie informacji

kluczowe definicje z raportu Rady Europy na temat Nieporządku Informacyjnego:

Niedoinformowanie: zwodnicze lub nieprawdziwe informacje, które **nie zostały stworzone z zamiarem wprowadzenia w błąd** (np. zamieszczenie artykułu nieopatrzenie opartego na nieaktualnych danych).

Dezinformacja: postugiwanie się **falszywą informacją stworzoną z zamiarem wprowadzania w błąd danej osoby, grupy społecznej, organizacji lub rządu** (np. organizacja celowo publikująca fałszywe statystyki na temat konkurencyjnej firmy aby ją zdyskredytować)

Selektywne wykorzystywanie informacji: **postugiwanie się prawdziwą informacją w sposób wybiórczy** w celu manipulacji wizerunkiem osoby, organizacji lub kraju (np. użycie zdjęcia zwłok tragicznie zmarłego uchodźcy, bez podania szerszego kontekstu, w celu wzniecenia nienawiści pod adresem danej grupy etnicznej)

Jak rozpoznać nieprawdziwe informacje?

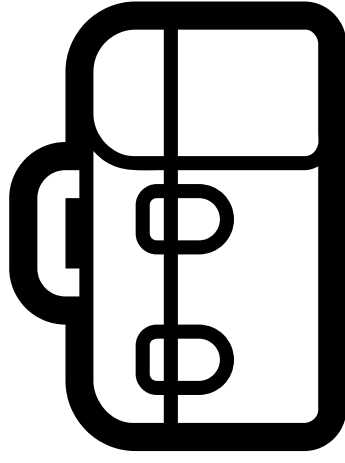
Macierz decyzyjna przeglądarki

Źródło – czy znam to źródło? Jeśli tak, czy cieszy się ono dobrą reputacją?

Tytuł – czy tytuł ma związek z tematem?

Fragment tekstu widoczny w rezultatach

wyświetlanych przez przeglądarkę – powinien zawierać informacje odpowiadające wpisanemu hasłu

Narzędzia

- **ESC** (Emocje- źródło- założenie)
- **Strony sprawdzające fakty**
- **Nazwij to, by się oswoić**

ESC - znaczenie

- **Emocje** - silne emocje nie sprzyjają wiarygodności
- **Źródło (ang. Source)** - sprawdź źródło artykułu
- **Założenie (ang. Claim)** - jakie jest założenie tekstu? Czy jest kontrowersyjne/ szokujące?

Pomocne strony:

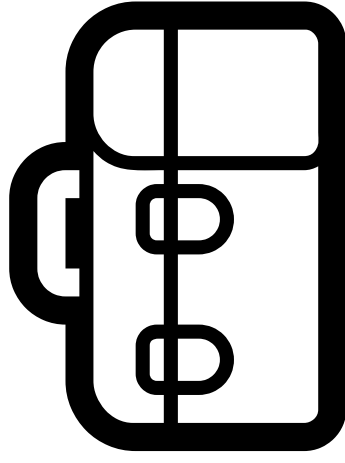
Sprawdź przypisy artykułu i bibliografię na Wikipedii:

- [Wikipedia en.wikipedia.org/wiki/List_of_fact-checking_websites](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_fact-checking_websites)
- politifact.com
- mediabiasfactcheck.com
- snopes.com
- Demagog.org.pl
- Okno.press

Jak sprawdzać fakty?

Emocje – źródła - założenia

- **Emocje** - silne emocje nie sprzyjają wiarygodności
- **Źródło (ang. Source)** - sprawdź źródło artykułu
- **Założenie (ang. Claim)** - jakie jest założenie tekstu? Czy jest kontrowersyjne/ szokujące?

Narzędzia

- **Krytyczne myślenie i sceptycyzm**
- **Odwrotne wyszukiwanie zdjęć**

Odwrótne wyszukiwanie

zdjęć

Google
images

Yandex

Błąd Algorytmiczny/ Stronniczość platformy

Automatyczne rekomendacje

Algorytm rekomenacji

🌐 Homeland Security Today

How Do Those Vulnerable to Terror Recruitment Respond to ...

That is, if counter narrative videos do lead to recommendations of ... to be done to effectively stop online terrorist radicalization and recruitment in its tracks. ... was to examine whether YouTube's recommendation algorithms ...
4 weeks ago

📱 Mashable

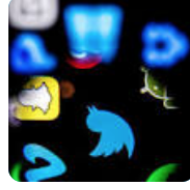
TikTok's algorithm sends users down a far-right extremist rabbit hole

Yet the viral app's recommendations algorithm keeps pushing ... This isn't the first time radicalization via TikTok has been uncovered either.
1 month ago

🇪🇺 El Pais in English - EL PAÍS

How algorithmic recommendations can push internet users into more radical views and opinions

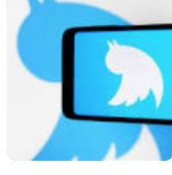
The dark side of these engagement-driven models is online radicalization and political polarization. While social media provides a sense of ...
4 days ago

📰 Forbes

Twitter To Study Whether Its Algorithm Causes Unintentional Harms

After Twitter's image algorithm was criticized last year for focusing on white faces over ... echo chambers, misinformation and online radicalization. ... large contrasts with Facebook's defenses of its recommendation algorithms.
1 week ago

Radykalizacja

Polaryzacja polityczna

Wykorzystanie/Rekrutacja

Komora echo (bańka medialna)

Jak sobie radzić z fake-newsami?

- Zbilansuj swoją dietę medialną (bądź świadomy stronniczość swoich źródeł)
  - Wykresy stronniczości mediów
  - Czytanie krytyczne/lateralne (ang. lateral reading)
- Sprawdź swoje fakty
  - Odwrotne wyszukiwanie zdjęć
  - Strony sprawdzające fakty
- Używaj / twórz / promuj treści/ źródła dobrej jakości
- Używaj / klikaj / powstrzymuj
- Nie daj się wciągnąć w emocjonalne pułapki

Media Literacy & Combating Disinformation Online Training jest finansowany przez Ambasadę Stanów Zjednoczonych w Polsce oraz realizowany przez American Councils for International Education.

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

